บทความ ๔/๒๕๖๐
วีระเชษฐ์ จรรยากูล
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ผมสาหัส แต่หมอบอกบาดเจ็บ

ผู้เสียหายรายนี้ถูกทำร้ายร่างกายครับ ไปรักษาที่โรงพยาบาลแต่ปรากฏว่าคุณหมอลงความเห็นจากหนักเป็นเบาก็เลยใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ขอแก้ไขความเห็นแพทย์ดูกันครับว่าจะขอแก้ไขได้ไหม

นายสำลีมีหนังสือร้องเรียนต่อศูนย์บริการประชาชน ๑๑๑๑ ของรัฐบาลขอความเป็นธรรมกรณีถูกญาติ ๑๑ คนทำร้ายร่างกายทั้งไม้และท่อนเหล็กถูกส่งไปรักษาที่โรงพยาบาล โดยมีคุณหมอหนึ่งตรวจรักษามีบาดแผลบริเวณศีรษะยาวเกือบ ๑๐ เซนติเมตร แต่คุณหมอสองเป็นผู้ลงรายละเอียดบาดแผลในผลการตรวจชันสูตรบาดแผลหรือศพของแพทย์ว่า บาดแผลที่ศีรษะมีความยาว ๓ เซนติเมตร ซึ่งขัดกับบาดแผลของนายสำลีและมีผลต่อการดำเนินคดีของพนักงานสอบสวน ซึ่งนายสำลีจำได้ว่าหมอที่ตรวจกับหมอที่ลงลายมือชื่อในใบชันสูตรเป็นคนละคนโดยขณะเย็บแผลนั้นแผลใหญ่มากกลัวหมอจะไม่รับเย็บ จึงถามพยาบาลว่าเย็บกี่เข็ม พยาบาลตอบว่ายังนับไม่ได้ เสร็จแล้วก็ให้กลับบ้านได้ แม้จะขอนอนดูอาการเนื่องจากมีโรคประจำตัวและเลือดออกมาก แต่แพทย์เวรแจ้งว่าต้องใช้เตียง จึงประสงค์ให้โรงพยาบาลแก้ไขรายละเอียดบาดแผลให้ตรงตามข้อเท็จจริง ผ่านไป ๖ เดือน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขมีหนังสือชี้แจงนายสำลีเกี่ยวกับการออกใบชันสูตรว่าคุณหมอสองเป็นผู้ตรวจรักษา แพทย์ลงความเห็นในใบนำส่งผู้บาดเจ็บว่า มีแผลที่ศีรษะ ๓ เซนติเมตร ๒ แผล ที่คิ้ว ที่ข้อมือ ที่ละ ๒ เซนติเมตรใช้เวลารักษา ๑๐ วัน และที่แพทย์ลงความเห็นนั้นตรงกับข้อเท็จจริงแล้ว การแก้ไขเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ผิดจริยธรรม ผิดวินัย และอีกเยอะครับ จึงไม่สามารถแก้ไขให้ได้ นายสำลีจึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยฯ

โรงพยาบาลได้มอบให้คุณหมอสองมีหนังสือชี้แจงต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารว่า คุณหมอสองเป็นแพทย์เวรห้องฉุกเฉินในช่วงเวลาที่นายสำลีถูกเข็นเข้าไปที่ห้องฉุกเฉิน พยาบาลได้ประเมินบาดแผลตรวจร่างกายเบื้องต้นแล้วรายงานให้ทราบพบบาดแผลดังกล่าวข้างต้น ได้ให้การรักษา ต่อมาคุณหมอหนึ่งแพทย์เวรต่อไปมารับเวร จึงส่งต่อนายสำลีให้คุณหมอหนึ่งดูแลต่อ

คณะกรรมการวินิจฉัยฯ มีประเด็นต้องวินิจฉัยว่า ข้อมูลข่าวสารที่นายสำลีขอให้แก้ไขเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามนิยามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือไม่ ที่ว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติการทำงาน ที่มีชื่อของผู้นั้น เลขหมาย รหัส สิ่งที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกเสียง รูปถ่าย รวมถึงสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้ว ซึ่งข้อมูลข่าวสารที่นายสำลีขอแก้ไขคือบันทึกรายละเอียดบาดแผลในใบผลการตรวจชันสูตรบาดแผลหรือศพ ข้อมูลนี้เป็นความเห็นของแพทย์ในการตรวจรักษา ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของแพทย์ผู้ให้ความเห็น จึงไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการจะมีอำนาจรับฟังพยานหลักฐานมาแก้ไขได้ตามมาตรา ๓๕ จึงมีคำสั่งไม่รับเรื่องที่นายสำลีอุทธรณ์นี้ไว้พิจารณา

นายสำลีแกนับทุกแผลรวมกันแล้วได้ ๑๓ เข็ม แม้เรื่องนี้จะจบแบบโชกเลือด แต่ก็ได้ความรู้ครับ ต้องการหารือ ปรึกษาการใช้สิทธิหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ติดต่อได้ที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๘๗ www.oic.go.th *"เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น"*

(สค ๒๙/๒๕๕๙)

วีระเชษฐ์ จรรยากูล
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ขอมากเกินไปหรือเปล่า

วันนี้ให้อ่านเรื่องง่ายๆ ครับ แต่เป็นเรื่องที่กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติเพื่อความโปร่งใสของหน่วยงาน และให้สิทธิประชาชนได้รู้ข้อมูลข่าวสารได้โดยสะดวก

นายวัสดุเป็นเจ้าของกิจการรับเหมาก่อสร้าง มีหนังสือถึงองค์การบริหารส่วนตำบลสมสะอาด เพื่อขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสรุปผลการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างในรอบเดือน (แบบ สขร. ๑) ระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙ – วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ จำนวน ๒ ชุด ก็เพียง ๒ เดือนเท่านั้นครับ แต่องค์การบริหารส่วนตำบลสมสะอาดมีหนังสือแจ้งปฏิเสธการเปิดเผยด้วยเหตุผลว่า นายวัสดุขอมากเกินไป นายวัสดุจึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

องค์การบริหารส่วนตำบลสมสะอาดมีหนังสือชี้แจงและส่งสำเนาเอกสารไปประกอบการพิจารณาต่อคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ว่าข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างในรอบเดือน (แบบ สขร. ๑) ในช่วงดังกล่าว มีจำนวน ๖๔ เรื่อง จัดทำฎีกาเบิกจ่ายแล้ว ๕๔ เรื่อง อยู่ระหว่างเบิกจ่าย ๑๐ เรื่อง เอกสารตามที่นายวัสดุมีคำขอมีจำนวนมาก และต้องเก็บรักษาไว้เพื่อรอรับการตรวจจากหน่วยงานตรวจสอบ การถ่ายสำเนาเอกสารให้นายวัสดุอาจสูญหายได้ และเห็นว่าเป็นการร้องขอข้อมูลข่าวสารจำนวนมากโดยไม่มีเหตุสมควร ประเด็นนี้เป็นเหตุผลการปฏิเสธตามมาตรา ๑๑ ครับ ขออธิบายก่อนว่า แบบ สขร. ๑ คืออะไร และหน้าตาเป็นอย่างไร แบบ สขร. ๑ คือ แบบสรุปผลการจัดซื้อจัดจ้างในแต่ละเดือนที่หน่วยงานได้จัดซื้อไปไม่ว่าจะเป็นน้ำดื่ม อุปกรณ์สำนักงาน หรือการซื้อเพื่อออกไปจัดกิจกรรมสาธารณะนู่น นั่น นี่ ในเดือนนั้นนั่นแหละครับ เป็นลักษณะใบขวางมี ๑๐ ช่องมีรายละเอียดของที่ซื้อ ราคากลาง ผู้ประกอบการรายใดได้ เหตุผลที่รายนี้ได้รับการพิจารณา เพื่อตรวจสอบว่าผู้ประกอบการรายใดเป็นเจ้าประจำผูกขาดกับหน่วยงานนั้นบ้าง เพื่อความโปร่งใส คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเห็นว่า สรุปผลการจัดซื้อจัดจ้างในรอบเดือน (แบบ สขร. ๑) เป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ (๘) เรื่องที่ ๒ ที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ทั้งที่หน่วยงานและในเว็บไซต์ ประกอบกับประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร และนายวัสดุสามารถขอสำเนาเรื่องนี้ได้ตามมาตรา ๙ วรรคสาม ดังนั้น จึงเป็นข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐต้องเปิดเผยให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบ จึงมีคำวินิจฉัยให้องค์การบริหารส่วนตำบลสมสะอาดเปิดเผยข้อมูลข่าวสารพร้อมรับรองสำเนาถูกต้องให้นายวัสดุ แนะนำเพิ่มเติมนิดหน่อยครับ หากท่านเห็นว่าเอกสารที่เขาขอมีจำนวนมากเป็นภาระในการถ่ายเอกสาร ก็ให้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ขอไปตรวจดูและถ่ายสำเนาเอกสาร พร้อมชำระค่าธรรมเนียมการถ่ายเอกสารได้ เพราะเขาจะได้ตรวจดูและถ่ายเอกสารเฉพาะที่จำเป็นต้องใช้ และลดปัญหาที่ให้ไม่ได้ขอ ที่ขอไม่ได้ให้ และไม่เป็นภาระกับทั้งสองฝ่าย

หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หารือไปได้นะครับที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๘๗ www.oic.go.th

"เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น"

(สค ๒๙๒/๒๕๕๙)

บทความ อ. ๖/๒๕๖๐ (3)

วีระเชษฐ์ จรรยากูล

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ขอเอกสารการไปราชการ

ถ้าผมถูกแจ้งข้อหามีความผิด ตั้งกรรมการสอบสวน กรรมการให้หาหลักฐานไปยืนยันประกอบคำชี้แจง แต่หน่วยงานผู้ครอบครองและตั้งกรรมการสอบสวนผมไม่ให้เอกสาร ผมจะมีช่องทางใดบ้างครับ

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง ถูกดำเนินการทางวินัยไล่ออกจากราชการฐานเบิกเงินค่าตอบแทนแพทย์โดยทุจริต คุณหมอจึงได้ขอสำเนาข้อมูลข่าวสาร ๒ รายการคือ ๑) เอกสารการเดินทางไปราชการ และรายงานการเดินทางของนายชมพู่ และนางมะม่วง และ ๒) เอกสารการลงเวลาปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด แต่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแจ้งปฏิเสธสรุปเหตุผลว่าต้องพิจารณาว่าการเปิดเผยเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ หรือสังคมโดยส่วนรวมหรือไม่ และต้องให้ผู้เกี่ยวข้องได้มีสิทธิคัดค้านตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต้องกระทำโดยสุจริตตามมาตรา ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงให้คุณหมอชี้แจงเหตุผลความจำเป็นในการขอเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณา แต่คุณหมอเกรงว่าจะเกินระยะเวลาอุทธรณ์จึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

คุณหมอได้ชี้แจงต่อคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ว่า นายชมพู่ และนางมะม่วง เป็นกรรมการสอบข้อเท็จจริงได้ไปสอบปากคำพยานบุคคลนอกสถานที่อีกจังหวัดหนึ่งที่อยู่ติดกัน จึงต้องการตรวจสอบว่าทั้งสองคนไปจริงหรือไม่ ไปอย่างไร ทำไมต้องไปสอบพยานนอกสถานที่ และในช่วงเวลานั้นทั้งสองคนปฏิบัติงานที่ใด จึงต้องหาพยานหลักฐานเพื่ออุทธรณ์คำสั่งลงโทษที่คุณหมอเห็นว่ารุนแรงเกินไปและเงินก็คืนแล้วด้วย ส่วนสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมีหนังสือชี้แจงว่ายังไม่ได้ปฏิเสธการเปิดเผย เพียงแต่ต้องให้ความเป็นธรรมทุกฝ่าย และข้อมูลที่ขอก็ไม่เกี่ยวกับการสอบสวนกรณีที่คุณหมอถูกกล่าวหา แต่คณะกรรมการวินิจฉัยฯ กลับเห็นว่าเป็นข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางวินัยกับคุณหมอ ซึ่งการดำเนินการทางวินัยนั้นเสร็จสิ้นแล้ว และเป็นเอกสารการปฏิบัติราชการตามปกติของหน่วยงาน เมื่อคุณหมอมีข้อสงสัยว่าการสอบสวนดำเนินการถูกต้องหรือไม่ ย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลเพื่อปกป้องส่วนได้เสียของตน จึงวินิจฉัยให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์แก่คุณหมอต่อไป

ข้อมูลข่าวสารที่ขอในเรื่องนี้ถ้าไม่ "เกร็ง" เกินไปแล้วจะเห็นได้ว่าเป็นเอกสารการปฏิบัติราชการตามปกติของข้าราชการเท่านั้นเอง ไม่มีอะไรเลยครับ หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หารือไปได้นะครับที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๘๗ www.oic.go.th

"เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น"

(ที่ สค ๒๑๐/๒๕๕๘)

(4)

น.ส.สุกัญญา วงศ์รัตนชัย
นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการ

ศูนย์การค้าขนาดเล็ก แต่ปัญหาไม่เล็ก

การก่อสร้างอาคารต่าง ๆ ปัญหาที่หลีกไม่พ้นคือเรื่องเสียง กลิ่น ฝุ่นละออง ฯลฯ หากไม่เตรียมการหรือไม่มีแผนรองรับก็สร้างปัญหาให้กับผู้อาศัยบริเวณใกล้เคียงเดือดร้อนจนต้องพึ่งกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการตรวจสอบว่าการก่อสร้างนั้นมีการขออนุญาตถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ เรื่องนี้จะลงเอยอย่างไรต้องดูจากกรณีตัวอย่างค่ะ

ศูนย์การค้าขนาดเล็กแห่งหนึ่งได้สร้างติดกับหมู่บ้านของนางสาว ก. โดยบริเวณที่ติดกับหมู่บ้านเป็นส่วนของร้านอาหารและโรงภาพยนตร์ทำให้เกิดมลภาวะทางเสียงและกลิ่นซึ่งรบกวนการอยู่อาศัยในหมู่บ้าน นางสาว ก. จึงแจ้งปัญหาไปที่องค์การบริหารส่วนตำบลรวมทั้งเจ้าของโครงการเพื่อให้แก้ไขปัญหา และได้มอบอำนาจให้นาย ข. ทนายความมีหนังสือถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลขอแบบแปลนการก่อสร้าง/แบบแปลนการแก้ไข/เปลี่ยนแปลง/เพิ่มเติมการก่อสร้างโครงการดังกล่าวพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อดูแบบแปลนการก่อสร้างว่าได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ หากไม่ถูกต้องจะได้ดำเนินการตามกฎหมายต่อไป แต่ได้รับการปฏิเสธโดยให้เหตุผลว่าบริษัท ค. ซึ่งเป็นเจ้าของโครงการศูนย์การค้าขนาดเล็กคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลเนื่องจากเป็นเอกสารที่มีข้อมูลด้านเทคนิควิศวกรรมโดยเฉพาะที่ต้องว่าจ้างสถาปนิกและวิศวกรผู้เชี่ยวชาญในการออกแบบและคิดคำนวณ ซึ่งรายละเอียดดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่มีมูลค่าและถือเป็นข้อมูลความลับทางการค้าของบริษัทที่ไม่อาจเปิดเผยให้แก่บุคคลใด ๆ ทราบได้ นาย ข. จึงอุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายได้พิจารณาคำอุทธรณ์ คำชี้แจงของคู่กรณีทั้งสองฝ่ายและเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่าแบบแปลนการก่อสร้างโครงการศูนย์การค้าขนาดเล็กและแบบแปลนแก้ไข/เปลี่ยนแปลง/เพิ่มเติมการก่อสร้างอาคารพร้อมเอกสารประกอบที่เกี่ยวข้องเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐในการใช้ประกอบการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตให้บุคคลก่อสร้างอาคาร ประชาชนจึงอาจใช้สิทธิขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารซึ่งรวมถึงแบบแปลนการก่อสร้างเพื่อตรวจสอบได้ ประกอบกับผู้อุทธรณ์เป็นผู้รับมอบอำนาจจากเจ้าของบ้านที่ได้รับผลกระทบจากโครงการดังกล่าว จึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเพื่อปกป้องส่วนได้เสียของตน สำหรับประเด็นที่บริษัทเจ้าของโครงการอ้างว่าแบบแปลนเป็นความลับทางการค้าของบริษัทนั้น คณะกรรมการฯ เห็นว่า การเปิดเผยเฉพาะแบบแปลนภายนอกอาคารซึ่งบุคคลทั่วไปสามารถมองเห็นได้ จึงไม่มีผลกระทบต่อการทำธุรกิจของบริษัทและไม่เป็นความลับทางการค้า ทั้งนี้ หากบุคคลใดนำข้อมูลดังกล่าวไปทำซ้ำ ดัดแปลงหรือนำไปใช้ประโยชน์ในทางการค้าโดยมิชอบในลักษณะละเมิดงานอันมีลิขสิทธิ์ของบริษัท บุคคลนั้นก็ต้องรับผิดตามที่กฎหมายบัญญัติ และเห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะมากกว่า ดังนั้น จึงให้องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดเผยโดยให้สำเนาแบบแปลนการก่อสร้างอาคารภายนอกของโครงการศูนย์การค้าขนาดเล็กแห่งนี้พร้อมทั้งแบบแปลนแก้ไข/เปลี่ยนแปลง/เพิ่มเติมการก่อสร้างอาคารภายนอกแก่ผู้อุทธรณ์ (คำวินิจฉัย ที่ สค ๒๔๕/๒๕๕๙)

หากต้องการคำแนะนำเพิ่มเติมในการขอข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานของรัฐสามารถสอบถามได้ที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล ดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ หรือ www.oic.go.th หรือ www.facebook.com/oicinfo

****

ข่าว สปน.

ส่วนส่งเสริมและเผยแพร่สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล ถนนพิษณุโลก เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๓ ๙๖๘๖ โทรสาร ๐ ๒๒๘๓ ๙๖๙๘
www.oic.go.th / www.facebook.com/oicinfo

ข่าวที่ ๑/๒๕๖๐
๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

ความคืบหน้าร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารสาธารณะ พ.ศ. ....

คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อพิจารณาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานภาครัฐ ชี้หากต้องการลดปัญหาการทุจริตในภาครัฐ ควรขยายโอกาสและเพิ่มสิทธิให้ประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการให้มากขึ้น

เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๐ ณ ห้องรับรอง ๑ - ๒ อาคารรัฐสภา ได้มีการประชุมคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อพิจารณาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานภาครัฐ ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณาความคืบหน้าของร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารสาธารณะ พ.ศ. .... โดยมีผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ให้ข้อมูลและความเห็นหลังจากที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารสาธารณะฯ กับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ พบว่า หลักการพื้นฐานไม่แตกต่างกันทั้งในเรื่องการให้สิทธิประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ แต่ร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารสาธารณะฯ ยังมีความไม่ชัดเจนหลายประการ เช่น การบัญญัติให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลสาธารณะซึ่งขัดต่อหลักสากลที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชน ความไม่ชัดเจนในเรื่องการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและการอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งไม่มีบทบัญญัติในเรื่องการรักษาความลับของทางราชการ เป็นต้น

อย่างไรก็ดี คณะอนุกรรมการฯ ได้มีข้อสังเกตเกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ ว่า ปัจจุบันหน่วยงานของรัฐหลายแห่งเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนน้อยมากหรือเปิดเผยก็เป็นข้อมูลที่ไม่ละเอียด บางหน่วยงานไม่จัดข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ ไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู ข้อมูลข่าวสารบางประเภทที่เคยมีคำวินิจฉัยให้เปิดเผยมาโดยตลอดแต่เมื่อประชาชนมีคำขออีกกลับไม่ยอมเปิดเผยทำให้ประชาชนต้องเสียเวลาอุทธรณ์และต้องรอคำวินิจฉัยก่อนจึงจะยอมเปิดเผย ดังนั้น คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการควรจะเข้มงวดกับหน่วยงานรัฐที่ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ ให้มากยิ่งขึ้น และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อขยายโอกาสและเพิ่มสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารซึ่งจะช่วยลดปัญหาทุจริตในหน่วยงานของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในการนี้ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะได้นำข้อสังเกตดังกล่าวเสนอคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการซึ่งมีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายออมสิน ชีวะพฤกษ์) เป็นประธาน เพื่อพิจารณาผลักดันหรือกำหนดมาตรการให้มีผลบังคับใช้กับหน่วยงานภาครัฐต่อไป และได้นำเรียนรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เพื่อทราบด้วยแล้ว

****